

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 26/1-01-7090

Chișinău

05 iulie 2023

Biroul Permanent al Parlamentului

În temeiul art.73 din Constituția Republicii Moldova, se prezintă spre examinare, proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (asigurarea separării și certificării operatorilor de transport al gazelor naturale), aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 461/2023.

Responsabil de prezentarea în Parlament a proiectului de lege este Ministerul Energiei.

Anexe:

1. Hotărârea Guvernului privind aprobarea proiectului de lege (*în limba română - 1 filă*);
2. Proiectul de lege (*în limba română - 2 file*);
3. Nota informativă la proiect - (4 file);
4. Avizele recepționate în procesul avizării (26 file);
5. Sinteza obiecțiilor și propunerilor (24 file);
6. Expertiza juridică a Ministerului Justiției (6 file);
6. Raportul de expertiză anticorupție (8 file);

**Secretar general adjunct
al Guvernului**

Igor PȘENICINÎ

Ex: Gh. Stratan
tel.022250244

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA	
D.D.P. Nr. <u>222</u>	
"05"	07 2023
Ora _____	

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr. 461

din 5 iulie 2023

Chișinău

**Cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru
modificarea unor acte normative (asigurarea separării și certificării
operatorilor de transport al gazelor naturale)**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (asigurarea separării și certificării operatorilor de transport al gazelor naturale).

Prim-ministru

DORIN RECEAN

Contrasemnează:

Ministrul energiei

Victor Parlicov

Ministrul justiției

Veronica Mihailov-Moraru

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA**LEGE****pentru modificarea unor acte normative (asigurarea separării
și certificării operatorilor de transport al gazelor naturale)**

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. – Articolul 17 din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 193-203, art. 415), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La alineatul (1), textul „la alin. (2) lit. a), b) și i)” se substituie cu textul „la alin. (2) lit. a),b),i) și j)”.

2. Alineatul (2) se completează cu litera j) cu următorul cuprins:

„j) nerespectarea de către titularii de licențe din sectorul gazelor naturale a cerințelor legale privind separarea, independența și/sau certificarea operatorului sistemului de transport”.

Art. II. – Articolul VI din Legea nr. 249/2022 cu privire la modificarea unor acte normative (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2022, nr. 251-256, art. 511) se modifică după cum urmează:

1. Alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) În cazul în care documentele de certificare nu au fost depuse la Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică în termen de 12 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, Agenția aplică art. 17 din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale și desemnează provizoriu un nou titular de licență în calitate de operator al sistemului de transport al gazelor naturale în Republica Moldova. Noul titular de licență trebuie să respecte modelul de operator de sistem independent, în conformitate cu art. 26-28 din Legea nr.108/2016 cu privire la gazele naturale, în ceea ce privește exploatarea rețelei de transport deținute de întreprinderea integrată pe verticală din care face parte titularul de licență precedent. În acest caz, atât deținătorul de licență precedent cât și ceilalți proprietari ai rețelelor de transport aflate în gestiunea acestuia, vor prezenta spre aprobare Agenției cu cel puțin 10 zile lucrătoare înainte de expirarea termenului de certificare prevăzut la art. 36 alin. (2') din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, contractele de locațiune încheiate pe un termen de cel puțin 5 ani cu noul titular de licență, astfel încât întregul sistem de transport de gaze naturale aflat în proprietatea și/sau în gestiunea fostului titular de licență să poată fi gestionat de către noul titular de licență. Agenția aprobă în conformitate cu prevederile art. 7 alin. (1) lit. f) din Legea 108/2016 cu privire la gazele naturale, contractele încheiate între proprietarii rețelelor de transport al gazelor naturale și noul titular de licență.”

2. Se completează cu alineatele (3¹)-(3³) cu următorul cuprins:

„(3¹) În cazul în care, în termenul stabilit la alineatul (3) părțile nu semnează contractele de locațiune prevăzute de prezentul articol, ori acestea nu sunt aprobate de către Agenție, titularul de licență nou va gestiona de drept întregul sistem de transport de gaze naturale aflat în proprietatea și/sau în gestiunea precedentului titular de licență. În acest sens, Agenția emite o hotărâre prin care va stabili drepturile și obligațiile dintre titularul de licență nou și proprietarii rețelelor, inclusiv prevederile financiare. Hotărârea emisă de către Agenție este executorie din momentul aprobării și produce efecte obligatorii pentru proprietarii rețelei de transport și titularul de licență desemnat, până la încheierea și aprobarea contractelor de locațiune.

(3²) La solicitarea noului titular de licență, titularul precedent prestează acestuia servicii și/sau lucrări în conformitate cu prevederile art. 13 alin. (5) din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, în baza unor contracte aprobate de către Agenție.

(3³) Noul titular de licență solicită în termen de maxim 30 de zile certificarea conform modelului de operator de sistem independent.”

Art. III. – Articolul 214 din Codul administrativ al Republicii Moldova nr. 116/2018 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 309-320, art. 466), cu modificările ulterioare, se completează cu alineatul (9) cu următorul cuprins:

„(9) Nu pot fi suspendate hotărârile Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică privind retragerea licențelor pentru nerespectarea de către titularii din sectorul gazelor naturale a cerințelor legale privind separarea, independența și/sau certificarea operatorului sistemului de transport, precum și hotărârile emise în scopul asigurării continuității activității de transport al gazelor naturale.”

Art. IV. – Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președintele Parlamentului

Notă Informativă
la proiectului Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de Lege
pentru modificarea unor acte normative

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului
Proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de Lege pentru modificarea unor acte normative, a fost elaborat de către Ministerul Energiei.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite
<p>Proiectul respectiv este elaborat în scopul soluționării aspectelor de procedură în situația aplicării prevederilor art. VI alin. (3) al Legii nr. 249/2022 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2022, nr. 251-256, art. 511).</p> <p>Propunerea vine să excludă vidul legislativ privind temeiul expres de retragere a licenței în cazul nerespectării de către titularii de licențe din sectorul gazelor naturale a cerințelor legale privind separarea, independența și/sau certificarea operatorului sistemului de transport.</p> <p>În anul 2016, prin Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, în legislația națională a fost transpusă Directiva 2009/73/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iulie 2009 privind normele comune pentru piața internă în sectorul gazelor naturale și de abrogare a Directivei 2003/55/CE (Pachetului Energetic III).</p> <p>Unul dintre angajamentele de bază asumate de către Republica Moldova în raport cu Uniunea Europeană în sectorul energetic, constă în asigurarea separării și independenței operatorilor sistemelor de transport al gazelor naturale de întreprinderile integrate pe verticală care desfășoară activitatea de producere, de distribuție, de stocare, de trading sau de furnizare a gazelor naturale, precum și față de orice întreprindere ce controlează întreprinderile ce desfășoară aceste activități. Asigurarea independenței operatorului sistemului de transport în conformitate cu cerințele Pachetului Energetic III va conduce la accesul nediscriminatoriu la rețelele de transport a gazelor naturale a utilizatorilor de sistem și creșterea competitivității pieței de gaze naturale din Republica Moldova.</p> <p>Constatarea îndeplinirii tuturor cerințelor privind separarea și independența operatorului sistemului de transport este realizată prin procedura de certificare de către autoritatea națională de reglementare și se supune avizării la nivel UE de către Secretariatul Comunității Energetice.</p> <p>Acest exercițiu reprezintă o condiție de bază pentru crearea și funcționarea unei piețe competitive de energie și asigurarea accesului nediscriminatoriu a tuturor utilizatorilor de sistem la infrastructura de transport al gazelor naturale.</p> <p>Reieșind din situația specifică a Republicii Moldova, în baza Deciziei D/2012/05/MC-EnC, Republica Moldova a obținut derogări ce constau în amânarea punerii în aplicare a articolului 9 din Directiva 2009/73/CE privind normele comune pentru piața internă a gazelor naturale, de la 3 martie 2012 până la 1 ianuarie 2020.</p> <p>Din cei 2 operatori ai sistemului de transport licențiați în Republica Moldova, SRL „Vestmoldtransgaz” și SRL „Moldovatrangaz”, doar primul a fost certificat. Operatorul sistemului de transport SRL „Vestmoldtransgaz” a fost certificat ca operator al sistemului de transport prin modelul de separare a proprietății în anul 2021.</p> <p>Pe parcursul ultimilor patru ani, autoritățile naționale, în strânsă colaborare cu Secretariatul Comunității Energetice au depus eforturi considerabile pentru a impulsiona îndeplinirea acestei obligații de către unul din cei doi operatori de transport din sectorul gazelor naturale, inclusiv prin implementarea unui</p>

plan de măsuri privind separarea acestuia conform cerințelor prevăzute de lege și directivă, însă, în final toate aceste eforturi au fost blocate de către acționarul majoritar al acestuia.

Drept urmare, în noiembrie 2021, Secretariatul Comunității Energetice a inițiat procedura preliminară împotriva țării noastre prin emiterea unei scrisori de deschidere a unui caz în care constată că Moldova nu a respectat o serie de articole din Directiva 2009/73/CE pe care țara noastră și le-a asumat.

În consecință, pentru a adopta o soluție finală a acestei probleme, la 29 iulie 2022 prin Legea nr. 249/2022 au fost introduse o serie de prevederi noi care stabilesc un termen limită până la care operatorul sistemului de transport al gazelor naturale urmează să îndeplinească toate cerințele de separare și independență și să solicite certificarea de către ANRE, în caz contrar, procedura de certificare urmează a fi declanșată din oficiu sau la solicitarea Secretariatului Comunității Energetice. Totodată noile prevederi ale legii stabilesc că în caz de neconformare, licența operatorului urmează a fi retrasă, iar în locul acestuia ar urma să fie desemnat un alt operator al sistemului de transport al gazelor naturale în Republica Moldova.

Prin urmare, prezentul proiect vine să soluționeze aspectele de procedură prin care autoritatea de reglementare ar putea pune în aplicare mecanismul de retragere a licenței operatorului care nu îndeplinește cerințele de certificare.

În confirmarea necesității aprobării urgente a acestui proiect, remarcăm că, Secretariatul Comunității Energetice a concluzionat preliminar că, din cauza lipsei realizării separării și certificării operatorului sistemului de transport SRL „Moldovatransgaz”, acest subiect fiind de o sensibilitate politică aparte în condițiile rezistenței acționarului majoritar al acestuia - SAP „Gazprom” la procesul de separare definitivă a operatorului sistemului de transport a gazelor naturale, Republica Moldova nu a respectat articolele 10(1), 17(1)(a), 18(3) și 20 din Directiva 2009/73/CE. Astfel, prin demersul ECS-31/21/RO/31-05-2023, Secretariatul Comunității Energetice a informat despre inițierea procedurii de infringement în raport cu Republica Moldova pentru nerespectarea și neimplementarea legislației comunitare în conformitate cu prevederile Tratatului de instituire a Comunității Energetice, care ia forma unui Aviz motivat – Reasoned opinion în case ECS-3/20 (se anexează).

Suplimentar la riscul ca Republica Moldova să fie sancționată financiar, evocăm că, asigurarea separării operatorului sistemului de transport în termen este un angajament al Republicii Moldova față de UE și în cadrul Memorandumului cu privire la politicile economice și financiare încheiat cu Fondul Monetar Internațional, precum și o precondiție pentru accesarea de asistență macrofinanciară din partea UE.

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Proiectul Hotărârii Guvernului nu conține norme privind armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

În conformitate cu art. VI alin. (3) al Legii nr. 249/2022 (în vigoare din 10.09.2022) „În cazul în care documentele de certificare nu au fost depuse la Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică în termen de 12 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, Agenția aplică art. 17 din Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale și desemnează provizoriu un nou titular de licență în calitate de operator al sistemului de transport al gazelor naturale în Republica Moldova”. De notat însă, că art. 17 al Legii nr. 108/2016 (la care se face trimitere prin Legea nr. 249/2022) nu prevede expres temeiul

de retragere a licenței pe motive de nerespectare a condițiilor de separare și certificare, precum și nici procedura exactă care trebuie urmată de către ANRE la realizarea acestei competențe.

Din aceste considerente, proiectul de lege propune completarea art. 17 din Legea 108/2016 cu prevederi clare care să ofere garanția aplicării corecte a mecanismului de retragere a licenței în situația nerespectării de către titularii de licențe din sectorul gazelor naturale a cerințelor legale privind separarea, independența și/sau certificarea operatorului sistemului de transport, fapt ce împiedică desfășurarea și finalizarea procesului de certificare a acestuia.

Totodată, întru urgentarea implementării cerințelor Pachetului Energetic III în partea ce ține de asigurarea independenței operatorului sistemului de transport al gazelor naturale și neadmiterea obstrucționării procesului respectiv prin tergiversarea acestuia în instanțele de judecată, se impune necesitatea instituirii excepției privind retragerea licenței direct prin hotărârea Agenției.

Suplimentar, în scopul asigurării continuității procesului de operare a rețelilor de transport, în contextul desemnării unui operator de transport al gazelor naturale în Republica Moldova, ca urmare a eventualelor neconformări condițiilor de separare și certificare, se propune a fi operate modificări a prevederilor art. VI alin. (3) din Legea nr. 249/2022 cu privire la modificarea unor acte normative.

Modificările propuse vor asigura mecanismul de transmitere și gestionare a rețelilor de transport, în contextul în care proprietarii rețelei nu vor încheia contracte de locațiune cu noul operator desemnat, prin emiterea unei hotărâri de către ANRE care va ține loc de contractul dintre părți. De asemenea, prin modificările respective se urmărește scopul de a asigura noului operator previzibilitate în activitatea reglementată pe care urmează să o desfășoare în perioada desemnată, precum și posibilitatea planificării investițiilor necesare în sistemul de transport.

În conformitate cu prevederile Metodologice aplicabile activității de transport al gazelor naturale, tarifele reglementate pentru serviciul de transport al gazelor naturale se determină luând în considerare costurile de bază aprobate de ANRE pentru o perioadă de 5 ani. Din aceste considerente activitatea de transport al gazelor naturale este organizată astfel încât să existe cel puțin o previzibilitate de 5 ani din punct de vedere tarifar. Totodată, din punct de vedere investițional, activitatea de transport al gazelor naturale este organizată cu o previzibilitate pentru o perioadă de 10 ani, deoarece în conformitate cu prevederile art. 26 alin. (1) lit. c) operatorul de sistem independent are obligația să-și asume executarea planurilor de dezvoltare a rețelilor de transport al gazelor naturale pentru 10 ani, a căror realizare este monitorizată de Agenție. Din considerentele menționate supra, s-a propus cea mai scurtă perioadă posibilă de aplicat în situația dată - 5 ani.

Subliniem că, desemnarea provizorie de către ANRE a noului titular de licență constituie un proces distinct față de operarea sistemului de transport al gazelor naturale în baza contractului de locațiune. Totodată, desemnarea provizorie are loc pe o perioadă de timp, până la certificarea noului titular de licență, iar contractul de locațiune are o durată de minim 5 ani.

Având în vedere importanța asigurării independenței operatorului de transport al gazelor naturale în contextul securității aprovizionării cu gaze naturale a Republicii Moldova și liberalizării pieței, reieșind din necesitatea implementării depline și urgente al angajamentelor internaționale, precum și în scopul neadmiterii ingerințelor în procesul de schimbare a operatorilor de transport, este imperativă excluderea posibilității suspendării hotărârii de retragere a licenței, precum și hotărârile emise de Agenție în scopul asigurării continuității activității de transport al gazelor naturale, procedură similară cu cea prevăzută în legislația națională pentru actele administrative emise de Banca Națională a Moldovei (a se vedea

<p>art. 214 alin. (8) Cod administrativ). Excluderea posibilității suspendării acestor hotărâri ale ANRE este necesară, inclusiv în scopul prevenirii unor eventuale blocaje de operare a sistemului de transport gaze naturale și asigurării continuității procesului de operare a rețelilor de transport, în contextul desemnării unui operator de transport al gazelor naturale în Republica Moldova, sau sistarea activității de transport gaze, chiar și pentru perioade scurte de timp, ar avea consecințe cu impact direct asupra securității energetice și economiei țării, în special în perioada sezonului de încălzire.</p> <p>Totodată, se propune ca prevederile proiectului să intre în vigoare la momentul publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, ținând cont de termenul limită prevăzut la art. 36 alin. (2¹) din Legea nr. 108/2016 și necesitatea aplicării imediate a reglementărilor ce țin de asigurarea independenței operatorului sistemului de transport, întreprinderea măsurilor necesare pentru asigurarea securității energetice a țării, precum și întru neadmiterea sancționării Republicii Moldova urmare a inițierii de către Secretariatul Comunității Energetice a procedurii de infringement în raport cu Republica Moldova pentru nerespectarea și neimplementarea legislației comunitare în conformitate cu prevederile Tratatului de instituire a Comunității Energetice.</p>
<p>5. Fundamentarea economico-financiară</p> <p>Aprobarea proiectului nu necesită alocarea mijloacelor financiare de la bugetul de stat.</p>
<p>6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare</p> <p>Aprobarea proiectului nu atrage după sine necesitatea modificării sau abrogării de acte normative în sensul aducerii acestora în concordanță cu reglementările acestuia.</p>
<p>7. Avizarea și consultarea publică a proiectului</p> <p>Proiectul este supus avizării și consultării publice în conformitate cu art. 32 din Legea nr. 100 /2017 cu privire la actele normative, fiind expediat părților interesate și plasat pe pagina web: www.particip.gov.md.</p> <p>Proiectul Hotărârii este consultat, inclusiv cu Ministerul Justiției, Ministerul Finanțelor, Agenția Proprietății Publice; Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, Consiliul Concurenței, Centrul Național Anticorupție, Secretariatului Comunității Energetice, SA "Moldovagaz", operatorii sistemelor de transport SRL "Moldovatrangaz" și SRL "Vestmoldtransgaz".</p>
<p>8. Constatările expertizei anticorupție</p> <p>Proiectul este supus expertizei anticorupție potrivit art. 35 din Legea cu privire la actele normative, fiind solicitată efectuarea expertizei de către Centrul Național Anticorupție.</p>
<p>9. Constatările expertizei de compatibilitate</p> <p>Proiectul hotărârii de Guvern nu are drept scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene, astfel, nu este necesară efectuarea expertizei de compatibilitate.</p>
<p>10. Constatările expertizei juridice</p> <p>Proiectul este supus expertizei juridice în conformitate cu art. 37 din Legea cu privire la actele normative, fiind solicitată efectuarea expertizei de către Ministerul Justiției.</p>
<p>11. Constatările altor expertize</p> <p>Proiectul nu cade sub incidența altor expertize necesare a fi efectuate în condițiile Legii nr. 100/2017.</p>

Ministrul Energiei

Digitally signed by Parlicov Victor
Date: 2023.07.04 10:01:38 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Victor PARLICOV